

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 84/16

Luxemburg, 6 september 2016

Arrest in zaak C-182/15

Aleksei Petruhin

Een lidstaat is niet gehouden om aan iedere Unieburger die zich op zijn grondgebied heeft begeven dezelfde bescherming te bieden tegen uitlevering als die welke de eigen onderdanen genieten

Echter, alvorens hem uit te leveren dient de betrokken lidstaat de voorkeur te geven aan de uitwisseling van informatie met de lidstaat van herkomst en deze lidstaat de mogelijkheid te geven te verzoeken om overlevering van de burger met het oog op rechtsvervolging

A. Petruhin, Ests staatsburger, werd op basis van een door Interpol op zijn website gepubliceerde kennisgeving gezocht. Hij werd op 30 september 2014 in Bauska (Letland) aangehouden en vervolgens in voorlopige hechtenis genomen. Op 21 oktober 2014 verzocht Rusland de Letse autoriteiten om uitlevering. Dit verzoek vermeldde dat strafrechtelijke vervolging van Petruhin was gelast en dat hij in hechtenis diende te worden genomen wegens poging tot georganiseerde handel in een grote hoeveelheid verdovende middelen. Voor dit strafbare feit hanteert de Russische wetgeving een gevangenisstraf van 8 tot 20 jaar.

Het openbaar ministerie van Letland heeft toestemming gegeven voor de uitlevering van Petruhin aan Rusland. Petruhin heeft evenwel verzocht om nietigverklaring van dit besluit op grond dat hij overeenkomstig het verdrag inzake rechtshulp en rechtsbetrekkingen tussen de Baltische staten in Letland dezelfde rechten geniet als een Lets staatsburger en dat, gelet op het feit dat het Letse recht in beginsel de uitlevering van eigen onderdanen verbiedt en dat deze lidstaat, overeenkomstig een met Rusland gesloten verdrag, zijn eigen onderdanen niet aan dat land uitlevert, Letland gehouden is hem te beschermen tegen ongegronde uitlevering.

De Augstākā tiesa (hoogste rechter van Letland) benadrukt dat noch het Letse nationale recht noch de door Letland – met name met Rusland of de andere Baltische staten – gesloten internationale verdragen voorzien in een belemmering voor de uitlevering van een Ests staatsburger aan Rusland. Ingevolge de bewoordingen van deze internationale verdragen worden enkel Letse staatsburgers beschermd tegen een dergelijke uitlevering. Het feit dat Unieburgers niet tegen uitlevering worden beschermd indien zij zich naar een andere lidstaat hebben begeven dan die waarvan zij de nationaliteit bezitten, kan echter in strijd zijn met het recht van Unieburgers op gelijkwaardige bescherming als eigen onderdanen.

In deze omstandigheden wenst de hoogste Letse rechter van het Hof te vernemen of bij de toepassing van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten uitleveringsverdrag, gelet op het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit en het recht van Unieburgers om vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, de regel dat eigen onderdanen niet mogen worden uitgeleverd, ook van toepassing moet zijn op onderdanen van een andere lidstaat. De hoogste Letse rechter wenst eveneens te vernemen of de aangezochte lidstaat (te weten de lidstaat waaraan een derde land het verzoek tot uitlevering van een onderdaan van een andere lidstaat heeft gericht, in casu Letland) moet nagaan (en, in voorkomend geval, volgens welke criteria) of de uitlevering geen inbreuk maakt op de in het Handvest van de grondrechten van de EU geboden waarborgen.

In zijn arrest van heden brengt het Hof allereerst in herinnering dat Petruhin, Ests staatsburger, in zijn hoedanigheid van Unieburger, gebruik heeft gemaakt van zijn recht vrij in de Unie te kunnen

reizen door zich naar Letland te begeven, waardoor zijn situatie binnen de werkingssfeer van de Verdragen en daarmee van het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit valt.

Nationale uitleveringsregels zoals hier aan de orde voeren echter een verschil in behandeling in naargelang de betrokken persoon een eigen onderdaan dan wel een onderdaan van een andere lidstaat is. Zij leiden er immers toe dat aan onderdanen van andere lidstaten, zoals Petruhhin, niet de bescherming tegen uitlevering wordt geboden die de eigen onderdanen genieten. Hierdoor kunnen deze regels de vrijheid van onderdanen zoals Petruhhin beïnvloeden om in de Unie te reizen, en leiden zij dus tot een beperking van het vrije verkeer.

Een dergelijke beperking kan slechts worden gerechtvaardigd indien zij is gebaseerd op objectieve overwegingen en evenredig is aan het door het nationale recht rechtmatig nagestreefde doel.

Het doel van voorkoming van straffeloosheid van personen die een strafbaar feit hebben gepleegd moet in het Unierecht als rechtmatig van aard worden beschouwd.

Uitlevering is een procedure die tot doel heeft straffeloosheid tegen te gaan van een persoon die zich op een ander grondgebied bevindt dan dat waarop hij het strafbare feit heeft gepleegd dat hem ten laste wordt gelegd. De niet-uitlevering door een lidstaat van personen die de nationaliteit van die lidstaat bezitten, wordt immers in het algemeen weliswaar gecompenseerd door het feit dat de aangezochte lidstaat de mogelijkheid heeft om zijn eigen onderdanen te vervolgen voor ernstige strafbare feiten die buiten zijn grondgebied zijn gepleegd, maar deze lidstaat is in het algemeen onbevoegd om dergelijke feiten te beoordelen wanneer noch de dader van het vermeende strafbare feit, noch het slachtoffer daarvan, de nationaliteit van deze lidstaat heeft. Uitlevering voorkomt zo dat strafbare feiten die op het grondgebied van een staat zijn gepleegd door personen die van dit grondgebied zijn weggevlucht, onbestraft blijven.

In deze context lijken nationale regels op basis waarvan een verzoek tot uitlevering met het oog op de vervolging en veroordeling in het derde land waar het strafbare feit vermoedelijk is gepleegd, kan worden ingewilligd, geschikt om het beoogde doel te bereiken.

Bij het ontbreken van Unierechtelijke regels inzake de uitlevering tussen de lidstaten en een derde land, dienen evenwel alle mechanismen voor samenwerking en wederzijdse bijstand te worden aangewend die op strafrechtelijk gebied uit hoofde van het Unierecht bestaan, teneinde het risico van straffeloosheid tegen te gaan en tegelijkertijd Unieburgers te beschermen tegen maatregelen die hun het recht om vrij op het grondgebied van de lidstaten te kunnen reizen en te verblijven zouden kunnen ontnemen.

Aldus dient **de voorkeur te worden gegeven aan de uitwisseling van informatie met de lidstaat waarvan de betrokkene de nationaliteit heeft teneinde de autoriteiten van deze lidstaat, voor zover deze ingevolge het nationale recht deze persoon voor buiten het grondgebied gepleegde feiten kunnen vervolgen, de mogelijkheid te geven om een Europees aanhoudingsbevel met het oog op rechtsvervolging uit te vaardigen.** Door op deze wijze samen te werken met de lidstaat waarvan de betrokkene de nationaliteit bezit, en door aan een Europees aanhoudingsbevel voorrang te geven boven het verzoek om uitlevering, handelt de gastlidstaat op een wijze die de uitoefening van het recht op vrij verkeer minder aantast en die zoveel mogelijk het risico van straffeloosheid vermijdt.

Het Hof merkt bovendien op dat ingevolge het Handvest niemand mag worden verwijderd of uitgezet naar, dan wel uitgeleverd aan een staat waar een ernstig risico bestaat dat hij aan de doodstraf, aan folteringen of aan andere onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen wordt onderworpen. Hieruit volgt dat **wanneer de bevoegde autoriteit van de aangezochte lidstaat bewijzen heeft dat er een reëel gevaar bestaat dat personen die zich bevinden in het betrokken derde land, onmenselijk of vernederend worden behandeld, zij verplicht is om te beoordelen of dit gevaar bestaat, wanneer zij het uitleveringsverzoek onderzoekt.**

Hiertoe dient de bevoegde autoriteit van de aangezochte lidstaat zich te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens. Deze gegevens kunnen met name blijken uit internationale rechterlijke beslissingen, zoals de arresten van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, uit rechterlijke beslissingen van het betrokken derde land, alsook uit besluiten, rapporten en andere documenten die zijn opgesteld door de instanties van de Raad van Europa of instanties die tot het systeem van de Verenigde Naties behoren.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170